

HOTĂRÎRE
despre aprobarea Concepției naționale privind
protecția copilului și a familiei

nr. 51 din 23.01.2002

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.17-19/121 din 31.01.2002

* * *

Abrogat: 31.10.2012

[Hotărîrea Guvernului nr.796 din 25.10.2012](#)

În scopul promovării eficiente a politicii statului în vederea îmbunătățirii calității vieții copilului și a familiei, Guvernul Republicii Moldova

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Concepția națională privind protecția copilului și a familiei (se anexează).
2. Ministerele și departamentele, organele administrației publice locale, instituțiile de educație și protecție a copiilor vor asigura realizarea prevederilor prezentei Concepții.

PRIM-MINISTRU
AL REPUBLICII MOLDOVA

Vasile TARLEV

Contrasemnată:

Ministrul muncii și protecției sociale

Valerian Revenco

Ministrul învățămîntului

Ilie Vancea

Ministrul sănătății

Andrei Gherman

Ministrul finanțelor

Mihail Manoli

Ministrul justiției

Ion Morei

Chișinău, 23 ianuarie 2002.

Nr.51.

Aprobată
prin Hotărîrea Guvernului
Republicii Moldova
nr.51 din 23 ianuarie 2002

CONCEPȚIA NAȚIONALĂ PRIVIND PROTECȚIA COPILULUI ÎI A FAMILIEI

DISPOZIȚII GENERALE

Începînd cu anul 1990 Republica Moldova suportă consecințele procesului de tranziție de la economia centralizată spre o economie de piață, ceea ce a rezultat în stagnare economică, creșterea inegalității veniturilor și deteriorarea condițiilor de trai a familiilor și copiilor. Indicele PIB pe cap de locuitor s-a micșorat de la 462 dolari SUA în 1996 la 350 dolari SUA în 2000, avînd una din cele mai joase valori printre statele spațiului C.S.I.

Conform Raportului "Dezvoltarea resurselor umane" realizat în 2000, Republica Moldova se află pe locul 102 în acest domeniu, pe cînd alte țări învecinate, cum ar fi România și Ucraina, dețin poziția 64 și respectiv 78. Republica Moldova se află la acest nivel datorită indicilor duratei medii de viață și școlarizare. Dacă se ia în considerare doar indicele PIB, Republica Moldova se plasează între poziția 137 și 141, ceea ce reprezintă nivelul statelor puțin dezvoltate.

Declinul economic a condus la deteriorarea standardelor de viață, deprecierea salariilor și a altor surse de venit, precum și la limitarea posibilităților de angajare în cîmpul muncii.

În anul 2000 salariul mediu a fost de 407 lei, pe cînd valoarea coșului minim de consum era de 945 lei. Cel mai scăzut nivel de remunerare s-a înregistrat în sectorul protecției sănătății și asistenței sociale – 227,6 lei, sectorul agricol – 243,7 lei și în învățămînt – 250,3 lei. Un asemenea venit este suficient pentru a acoperi doar 43% din coșul minim de consum.

Situația economică precară a generat o migrare considerabilă a populației atît în țările învecinate, cît și în țările Europei de Vest. În ultimii ani aceasta a devenit o modalitate de complimentare a veniturilor familiare. Numărul emigranților atît legali, cît și ilegali a atins în ultimul timp un număr de aproximativ 600000 oameni. O asemenea stare de lucruri are un impact negativ asupra bunăstării copiilor, pentru că aceștia ajung să fie privați de grija părintească și de mijloace de trai. Adesea copiii sînt lăsați în grija bunicilor, vecinilor sau rudelor, mulți dintre ei suferă de subnutriție, abandonează școala sau ajung în stradă. Copiii emigranților ilegali nu se află la evidența autorităților locale și astfel cu ușurință pot deveni victime ale traficului uman.

Procesul de tranziție a generat, de asemenea, și schimbări demografice de proporții. Între anii 1990 și 2000, rata natalității la 1000 de locuitori a scăzut de la 17,7 la 9,8, în timp ce rata mortalității a crescut pînă la 11,5 la 1000 de locuitori.

Pe parcursul acestei perioade eforturile depuse de stat în ceea ce privește protecția socială a familiei și copilului a diminuat. Criza economică continuă cauzează o permanentă insuficiență de finanțare a sectorului social, ceea ce la rîndul său conduce la limitarea accesului și a calității serviciilor sociale oferite copiilor și familiilor (învățămînt, sănătate, protecție socială).

Cheltuielile bugetare în sectorul social, incluzînd învățămîntul public și sănătatea publică, s-au redus de la 46,7% din totalul cheltuielilor bugetare în 1997 la 27,9% în anul 2000. Aceasta a condus la diminuarea calității serviciilor sociale și accesul limitat la aceste servicii. Conform datelor Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare din 1999, procentajul mediu al persoanelor analfabete în Moldova constituie 10,8% din numărul total al populației. Din acest număr 11,2% sînt copii între 6 și 16 ani care locuiesc în localități rurale.

Păturile sociale defavorizate includ: familiile cu mulți copii, în special cele din localitățile rurale; familiile cu un singur părinte; familiile lucrătorilor din sectorul agricol și familiile cu copii invalizi. Familiile numeroase constituie una din categoriile cele mai vulnerabile, iar familiile cu doi copii sînt expuse în cea mai mare măsură riscului de pauperizare.

Declinul brusc al educației în copilăria fragedă constituie unul din evidentele efecte negative ale perioadei de tranziție. Circa 89% din copiii cu vîrsta cuprinsă între 1 și 5 ani nu frecventează grădinițele de copii, ceea ce înseamnă că aceștia nu au acces la programe educaționale pentru vîrstă fragedă. Pe de altă parte, doar 56,7% din copii cu vîrsta cuprinsă între 5 la 7 ani frecventează clasele pregătitoare preșcolare.

Criza economică alături de criza valorilor sociale au repercusiuni asupra unității familiale. În prezent un număr de 117200 familii au un singur părinte, iar în 13400 de familii copiii beneficiază de îngrijirea doar a unui singur părinte completată de îngrijirea din partea bunicilor. Alcoolismul, dependența de droguri, traficul de ființe umane și prostituția, violența în familie afectează din ce în ce mai mult bunăstarea copilului și a familiilor.

Impactul combinat al sărăciei și al investițiilor neadecvate în sectorul social au slăbit capacitatea familiilor de a-și ocroti copiii, cauzînd creșterea numărului de copii cu necesități speciale, în mod deosebit abandonăți, fără adăpost, abuzați, neglijați, copiii aflați în conflict cu legea, dependenți de droguri și alcool. Familia s-a detașat în mare măsură de grijile sănătății fizice, morale și intelectuale ale propriilor copii, care erau anterior preluate de stat.

Astfel, numărul copiilor care necesită asistență specială, este în creștere permanentă. Sistemul public al protecției sociale oferă doar soluții bazate preponderent pe asistența instituționalizată.

Conform datelor Departamentului de Statistică și Sociologie, actualmente în Republica Moldova sînt 1107176 de copii cu vîrsta de pînă la 18 ani, dintre aceștia circa 14 mii sînt în îngrijire instituțională. În cea mai mare măsură riscului de instituționalizare sînt supuși copiii orfani și cei îngrijiți de un singur părinte, copiii abandonati, cei cu dezabilități fizice și mintale. În majoritatea cazurilor copiii, suferind de diferite deficiențe, nu beneficiază de asistență medicală, reabilitare psihologică sau pedagogică. Preponderent asistența acordată acestor copii este bazată pe forma instituționalizării.

O altă problemă este lipsa alternativelor educaționale pentru copii și familie și scăderea calității serviciilor de educație. Lipsa de relevanță a programului școlar și faptul că copiii părăsesc sistemul educațional fără deprinderile necesare pentru viață limitează posibilitatea acestora de a răspunde prompt provocărilor sociale dictate de tranziție.

În ultimii zece ani politicile sociale nu au reflectat schimbările substanțiale în societate și nu au corespuns în mod adecvat necesităților actuale atît economice cît și sociale. Sistemul instituțional și juridic nu sînt în stare să facă față problemelor apărute recent. Măsurile de prevenție și capacitatea de a ameliora riscurile familiei și copilului la diferite etape sînt apreciate ca fiind limitate.

Problemele principale ale sistemului de protecție a familiei și copilului sînt următoarele:

politica națională inadecvată privind ocrotirea familiei și a copilului;

sistemul instituțional de protecție a familiei și copilului este fragmentat, responsabilitatea fiind împărțită între mai multe autorități la nivel central și local;

cadrul juridic al protecției copilului și familiei nu asigură aplicarea deplină a prevederilor Convenției cu privire la drepturile copilului. Multe legi poartă caracter declarativ, iar mecanismele de aplicare a acestora sînt subdezvoltate;

insuficiența capacităților manageriale și profesionale în cadrul sistemului de protecție a copilului și familiei;

resursele umane și financiare sînt utilizate în mod ineficient și sînt caracterizate prin norme și proceduri administrative rigide;

lipsa unui parteneriat eficient între instituțiile de stat și organizațiile non-guvernamentale în problemele protecției copilului și familiei;

inexistența unor criterii de identificare a copiilor și familiilor vulnerabile;

nivelul subdezvoltat al rețelei de servicii sociale adresate copilului și familiei, după cum nu sînt adoptate nici standarde de calitate;

Dat fiind situația creată, familiile sînt lăsate fără sprijin efectiv în ceea ce privește problemele și nevoile specifice ale acestora. O asemenea situație indică faptul că există o necesitate stringentă în a promova o concepție strategică privind protecția socială a copilului și familiei.

SCOPUL CONCEPȚIEI NAȚIONALE PRIVIND PROTECȚIA COPILULUI ȘI A FAMILIEI (ÎN CONTINUARE – CONCEPȚIA)

Prezenta Concepție are drept scop îmbunătățirea calității vieții copilului și familiei, în special a celor vulnerabili.

OBIECTIVELE PREZENTEI CONCEPȚII

Prezenta Concepție are drept obiective:

asigurarea dezvoltării și realizării politicii de protecție socială a familiilor și copiilor la nivel național și local;

promovarea creării unor modele viabile de servicii sociale comunitare;

crearea unui sistem național de monitorizare și evaluare a situației copilului și familiei;

promovarea participării societății civile la protecția socială pentru copii și familie;

asigurarea integrării sociale a copiilor cu necesități speciale;

dezvoltarea capacităților familiei și a comunității de a preveni riscurile sociale.

PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE PREZENTEI CONCEPȚII

Prezenta Concepție se conduce de următoarele principii:

- principiul "interesului suprem al copilului" (asigurarea dreptului copilului de a avea o familie, integrarea în familie și societate și promovarea unui mediu de tip familial);
- principiul non-discriminării și al egalității posibilităților (urban/rural, minorități naționale, sex);
- principiul parteneriatului social, interacțiunii intersectoriale și interdisciplinare;
- principiul flexibilității (ajustării în funcție de necesități, resurse bugetare disponibile);
- principiul descentralizării acordării de servicii.

BENEFICIARI

În urma implementării prezentei Concepții vor beneficia:

- famiiliile cu copii ce riscă abandonul, abuzul, neglijarea, exploatarea sau instituționalizarea;
- famiiliile cu copii în extremă sărăcie;
- copiii orfani, privați de îngrijire părintească și copiii asistați instituțional;
- copiii cu dezabilități, copiii infectați cu HIV/SIDA;
- tinerii aflați în conflict cu legea și copiii/tinerii cu probleme de comportament;
- adolescenții care părăsesc locurile de instituționalizare;
- familii cu membri – problemă (dependenți de stupefiante și alcool). Domeniile de intervenție ale prezentei Concepții

1. Elaborarea de politici:

- elaborarea unor strategii și politici sociale privind protecția copilului și a familiei;
- revizuirea și perfecționarea legislației naționale, în conformitate cu Convenția privind drepturile copilului și alte acte normative internaționale cu privire la drepturile omului;
- crearea unui sistem de monitorizare în vederea asigurării unor reacții prompte la problemele nou apărute ce afectează familiile;
- promovarea implicării societății civile în monitorizarea respectării drepturilor copilului și a familiei.

2. Cadrul instituțional:

- evaluarea capacităților instituționale existente implicate în protecția copilului și familiei;
- dezvoltarea unui cadru instituțional adecvat pentru asigurarea protecției copilului și a familiei.

3. Dezvoltarea resurselor umane:

- dezvoltarea unor deprinderi manageriale și profesionale în vederea perfecționării serviciilor legate de protecția copilului și a familiei;
- dezvoltarea deprinderilor și cunoștințelor familiilor în vederea îmbunătățirii nivelului de îngrijire și instruire a copiilor;
- dezvoltarea sistemului de instruire în domeniul asistenței sociale;
- dezvoltarea capacităților de planificare, implementare și monitorizare a factorilor de decizie și a autorităților locale.

4. Resursele financiare:

- evaluarea și revizuirea sistemului de prestații sociale și serviciilor acordate copiilor și familiilor: criteriile de acordare, eligibilitatea;
- elaborarea unui mecanism eficient de monitorizare și evaluare a asistenței extinse acordate, în vederea asigurării flexibilității modului de utilizare a resurselor financiare.

5. Serviciile comunitare:

- elaborarea unei baze de date pentru monitorizarea situației copiilor cu necesități speciale și a familiilor ce prezintă riscuri;
- planificarea și dezvoltarea unor servicii comunitare cost - efective în scopul prevenirii riscurilor sociale;
- elaborarea unor strategii de prevenire a instituționalizării copiilor și de reintegrare socială a copiilor ce beneficiază de asistență instituționalizată;
- dezvoltarea și susținerea autorităților locale pentru protecția drepturilor copiilor și a ONG-urilor care activează în domeniul promovării familiei ca cel mai prielnic mediu pentru dezvoltarea copilului.

MODALITĂȚI DE IMPLEMENTARE A PREZENȚEI CONCEPȚII

La nivel național – dezvoltarea politicilor sociale, programelor naționale și cadrului juridic, precum și a mecanismelor de aplicare a legislației, dezvoltarea capacităților manageriale, de planificare și monitorizare.

La nivel local – dezvoltarea capacităților umane și instituționale; implementarea politicilor sociale bazate pe probleme și necesități locale.

Acordarea de servicii – dezvoltarea deprinderilor manageriale și profesionale pentru crearea unor servicii sociale integrate îndreptate spre:

prevenirea riscurilor sociale;

asistența familiilor privind dezvoltarea copiilor la vârsta timpurie;

reabilitarea socială;

asistența alternativă de educație și îngrijire a copiilor instituționalizați.

Societatea civilă – dezvoltarea unor rețele locale de ONG-uri:

întărirea rolului participativ al comunității;

promovarea capacității familiei/comunității de îngrijire și educație a copilului.

MANAGEMENTUL

Coordonarea, integrarea și monitorizarea activităților legate de implementarea unei politici sociale reprezintă niște aspecte esențiale, deoarece diverse instituții publice sînt implicate în mod diferit în problemele protecției sociale.

De o importanță crucială este și interacțiunea între nivelul național și cel local. În contextul reformei administrativ-teritoriale desfășurate în prezent, procesul de descentralizare și întărire a capacităților locale sînt esențiale pentru dezvoltarea unor servicii și a unui cadru instituțional mult mai adecvat.

Mai multe ministere împart responsabilitățile privind protecția copiilor și familiilor. Ministerul Muncii și Protecției Sociale este responsabil pentru politicile sociale și protecția socială a copiilor și familiilor. Ministerul Sănătății este responsabil de problemele copiilor abandonați și rămași fără protecția părintească de la naștere pînă la vârsta de 6 ani. Ministerul Învățămîntului poartă răspundere pentru copiii rămași fără ocrotirea părintească cu vîrstă mai mare de 3 ani, în ceea ce privește interesele și serviciile de asistență în cadrul instituțiilor din sistem sau așezămintelor alternative.

Consiliul Național privind Protecția Drepturilor Copilului reprezintă organul coordonator intersectorial, responsabil de implementarea activităților privind protecția familiei și copilului.

Se recomandă ca în calitate de instituție de coordonare Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului să asigure:

elaborarea și implementarea politicii sociale privind protecția copilului și familiei;

monitorizarea respectării Convenției ONU privind drepturile copilului și a Convenției de eliminare a tuturor formelor de discriminare asupra femeilor;

supravegherea și coordonarea activităților la nivel de județ în domeniul protecției copilului și familiei;

cooperarea și coordonarea activităților cu agențiile, donatorii și ONG-urile internaționale ce activează în domeniu.

Pentru asigurarea implementării eficiente a activităților prevăzute în planul de lucru și deciziilor Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului va fi creat un Secretariat permanent cu funcții executive/operaționale.

Secretariatul va sprijini activitatea grupurilor de lucru, create în cadrul CNPDC, care vor acorda asistența necesară și interacțiunea cu instituțiile de stat și partenerii non-guvernamentali implicați în activitatea de protecție a copilului și familiei.

Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului va conlucra și va coordona activitățile cu grupul operativ al donatorilor.

TERMENELE DE IMPLEMENTARE A PREZENȚEI CONCEPȚII

Prezenta Concepție va include un Plan de acțiuni pentru anul 2002, bazat pe finanțare din partea statului, precum și din partea donatorilor, conform anexei.

Prezenta Concepție va fi dezvoltată în următorii cinci ani și suplimentată cu un plan de acțiuni privind protecția copilului și a familiei pe anii 2003-2007.

Secretariatul Permanent al Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului va fi creat până în luna martie 2002, cu sprijinul financiar al statului și donatorilor.

Anexă
la Concepția națională privind
protecția copilului și a familiei

Plan de acțiuni pe anul 2002

Domeniul de intervenție: CADRUL LEGISLATIV

Obiectivul general: ÎMBUNĂTĂȚIREA / ARMONIZAREA CADRULUI LEGISLATIV

Acțiuni de realizare	Termenul executării	Responsabili	Sursa de finanțare
1	2	3	4
Elaborarea Legii cadru în asistența socială	Pe parcursul anului	Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului	În limita alocațiilor preconizate pentru scopurile în cauză
Elaborarea proiectului de Lege privind alocațiile pentru familie și copil	Trimestrul IV	Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor	În limita alocațiilor preconizate pentru scopurile în cauză
Modificarea Legii privind drepturile copilului	Trimestrul III	Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Învățământului, Ministerul Sănătății, UNICEF, Centrul pentru Drepturile Omului	În limita alocațiilor preconizate pentru scopurile în cauză
Modificarea și completarea Codului Familiei, reieșind din practica aplicării acestuia	Trimestrul II	Ministerul Justiției, Centrul pentru Drepturile Omului	În limita alocațiilor preconizate pentru scopurile în cauză
Elaborarea standardelor serviciilor sociale acordate copiilor prin diferite forme de îngrijire și întreținere	Pe parcursul anului	Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Învățământului, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Interne, UNICEF, Centrul pentru Drepturile Omului	În limita alocațiilor preconizate pentru scopurile în cauză, donatori străini
Elaborarea de regulamente-tip pentru funcționarea tuturor instituțiilor de îngrijire și educație alternativă a copiilor inclusiv: Regulamentul de activitate a Casei de copii de tip familie în redacție nouă; Regulamentul-tip privind instituțiile rezidențiale pentru copii	Pe parcursul anului	Ministerul Învățământului, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale	În limita alocațiilor preconizate pentru scopurile în cauză
Modificarea Regulamentului organelor de tutelă și curatelă	Pe parcursul anului	Ministerul Învățământului, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale	În limita alocațiilor preconizate pentru scopurile în cauză
Încheierea acordurilor bilaterale cu alte	Pe parcursul	Consiliul Național pentru Protecția	În limita alocațiilor

state în vederea cooperării în domeniul protecției copiilor	anului	Drepturilor Copilului, Ministerul Afacerilor Externe	preconizate pentru scopurile în cauză
---	--------	--	---------------------------------------

Domeniul de intervenție: CADRUL INSTITUȚIONAL

Obiectivul general: DEZVOLTAREA ȘI ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚILOR INSTITUȚIONALE

Acțiuni de realizare	Termenul executării	Responsabili	Sursa de finanțare
1	2	3	4
Întărirea capacităților executive ale Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului prin instituirea unui secretariat permanent	Trimestrul I	Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului, UNICEF	UNICEF, FISM, DFID
Întărirea activității consiliilor județene pentru protecția drepturilor copilului prin instituirea a 2 posturi de experți permanenți în domeniu	Trimestrul II	Consiliul Național pentru Protecția Dreptului Copilului, Consiliul județean pentru protecția drepturilor copilului	Din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale
Crearea consiliilor locale pentru protecția drepturilor copilului	Trimestrul III	Autoritățile publice locale	În baze obștești

Domeniul de intervenție: RESURSE UMANE

Obiectivul general: DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

Acțiuni de realizare	Termenul executării	Responsabili	Sursa de finanțare
1	2	3	4
I. Pregătirea profesională a asistenților sociali (asistenți sociale pentru lucrul cu familia, copii și tineret, de probațiune, cu persoane cu dizabilități, persoane în etate, pentru instituțiile medicale etc.)	Începând cu 2002	Ministerul Economiei, Ministerul Învățământului, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea Pedagogică "Ion Creangă", Universitatea Pedagogică "Alec Russo"	În limita mijloacelor bugetare, din contul locurilor bugetare de la alte specialități, prin realocarea mijloacelor financiare
Pregătirea asistenților sociali și managerilor în sfera socială la nivel universitar:			
a) locuri bugetare pentru asistenți sociali – 100 locuri			
b) instruirea la distanță pregătirea postuniversitară: masterat, doctorat			
II. Recalificarea profesională a asistenților sociali - 3000 persoane (pregătirea specialiștilor ce vor recalifica asistenții sociali)	Începând cu 2002 (anual - 600 locuri)	Universitatea Pedagogică "Ion Creangă", Universitatea Pedagogică "Alec Russo"	UNICEF, Sida, FISM
III. Perfecționarea profesională a asistenților sociali:	Începând cu 2002	Ministerul Economiei, Ministerul Învățământului, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Universitatea Pedagogică "Ion Creangă", Universitatea Pedagogică "Alec Russo"	Din mijloace extrabugetare și sponsorizări
– școli de vară, training-uri;			
– stagieri pentru profesori, studenți;			
– conferințe, seminare;			
– întruniri interdisciplinare;			

– cursuri de recalificare;			
– curriculum pentru studenți			
IV. Promovarea profesiei de asistent social:	Începînd cu 2002	Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea Pedagogică "Ion Creangă", Universitatea Pedagogică "Alecu Russo"	Din mijloace extrabugetare și sponsorizări
– mass-media			
– seminare			
– elaborarea și publica-rea buletinului informativ "Asistența socială"			
– elaborarea Codului Deontologic			
– susținerea Asociației Profesionale a Asistenților Sociali			
– efectuarea cercetărilor și a sondajelor sociologice în domeniul asistenței sociale:			
a) familii vulnerabile;			
b) dezvoltarea comunitară;			
c) delincvența juvenilă;			
– amplasarea asistenților sociali în câmpul muncii			

Domeniul de intervenție: RESURSE FINANCIARE

Obiectivul general: ESTIMAREA ȘI REALOCAREA RESURSELOR FINANCIARE

Acțiuni de realizare	Termenul executării	Responsabili	Sursa de finanțare
1	2	3	4
Elaborarea instrumentelor de monitorizare și evaluare a situației copilului și familiei:	Pe parcursul anului	Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului, Centrul pentru Drepturile Omului	UNICEF, Organizațiile, DFID și SIDA
– monitorizarea sărăciei			
– monitorizarea drepturilor copilului și a femeii			

Domeniul de intervenție: SERVICII COMUNITARE

Obiectivul general: DEZVOLTAREA NOMENCLATORULUI SERVICIILOR COMUNITARE COST-EFECTIVE

Tipul de servicii	Termenul executării	Responsabili	Sursa de finanțare
1	2	3	4
1. Centre comunitare de asistență socială a familiei și copilului	Începînd cu 2002	Autoritățile administrației publice locale, UNICEF, Fondul de Investiții Sociale din Moldova, Trustul European pentru Copii, Organizația SIDA	Din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale, surse extrabugetare și sponsorizări
2. Centre comunitare pentru copii și tineri	Începînd cu 2002	Autoritățile administrației publice locale, Fondul de Investiții Sociale din Moldova, Trustul European pentru Copii, Organizația	Din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale, surse

		SIDA	extrabugetare și sponsorizări
3. Centre de zi:	Începînd cu 2002	Autoritățile administrației publice locale, Fondul de Investiții Sociale din Moldova, Trustul European pentru Copii, Organizația SIDA	Din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale, surse extrabugetare și sponsorizări
– pentru copii cu dizabilități;			
– pentru copii cu comportament deviant;			
– pentru copiii străzii;			
– pentru dezvoltarea timpurie a copiilor			
4. Centre de plasament temporar:	Începînd cu 2002	Autoritățile administrației publice locale, Fondul de Investiții Sociale din Moldova, Trustul European pentru Copii, Organizația SIDA	Din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale, surse extrabugetare și sponsorizări
– tip familial;			
– maternale;			
– de criză pentru persoane abuzate;			
– de diagnosticare și recuperare timpurie;			
– de reintegrare post instituțională și penitenciare;			
– locuințe sociale			
5. Servicii specializate (HIV/SIDA, boli sexual transmisibile, narcomanie):	Începînd cu 2002	Autoritățile administrației publice locale, Fondul de Investiții Sociale din Moldova, Trustul European pentru Copii, Organizația SIDA	Din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale, surse extrabugetare și sponsorizări
– centre de reabilitare pentru persoane victime ale traficului			
6. Cantine sociale	Începînd cu 2002	Autoritățile administrației publice locale, Fondul de Investiții Sociale din Moldova, Trustul European pentru Copii, Organizația SIDA	Din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale, surse extrabugetare și sponsorizări